

АВТОДОРОЖНИК

Листопад – грудень 2020 року
№ 6–7 (624–625)

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТРАНСПОРТНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Безкоштовно

З Новим роком!

ДОРОГІ ДРУЗІ!

Увесь 2020 рік був наповнений подіями та несподіванками. На жаль, не завжди приємними. Важкий був рік як для кожного з нас, так і для держави та всього світу в цілому. Нестабільність та паніка намагалися вибити нас із звичного ритму життя. Ми подолали багато перешкод, пройшли безліч випробувань, в боротьбі за своє здоров'я та добробут змогли оцінити рівень своєї психологічної стійкості та витримки, подолали страх, зрозуміли свої «слабкі місця та больові точки».

Незважаючи на загальну нестабільність ситуації, карантинні

обмеження та психологічну напругу, ми продовжували працювати і виконувати свою роботу, хоча це потребувало значно більше часу і зусиль ніж зазвичай.

Розуміння ситуації, прогнозування її розвитку та правильне планування подальшої роботи дозволили втримати нашу спільну роботу в межах стабільності. Згуртованість, співпраця та взаємна допомога сприяли виконанню поставлених завдань та досягненню бажаного результату.

Ми навчилися працювати в умовах невизначеності, опанували нові форми та методи роботи, навчилися застосовувати незвичні нам технології, почали шукати додаткові можливості. Розуміючи усю складність ситуації, ми разом створили внутрішнє освітнє середовище, яке успішно функціонує в турбулентних умовах. Було прикладено багато часу та зусиль для того, щоб дистанційний навчальний процес зі стадії планування та початкової реалізації перейшов на етап стабільного функціонування, постійного вдосконалення та адаптації до вимог сьогодення. Обмеженість у часі та можливостях не стали для нас перешкодою при

виконанні цього завдання. І у цьому заслуга всіх нас разом і кожного окремо.

Шановні колеги! Щиро дякую за якісне виконання поставлених завдань, за безліч цікавих ідей та проявлену ініціативу. Ви приклали безліч зусиль і приділили багато часу розвитку нашого університету та розширенню його діяльності. Дякую за вашу відданість, професіоналізм та стійкість.

Дорогі студенти! Ви мотивуєте нас до розвитку, до пошуку нових можливостей та постійного самовдосконалення. Дякую за проявлену свідомість та жагу до знань у цей нелегкий час.

Вже майже на порозі Новий 2021 рік, який стане успішним стартом нових ідей та проєктів. Нехай він принесе всім міцного здоров'я, родинного затишку та тепла, безмежної радості, злагоди та добра. Нехай в країні та світі запанує мир!

Напередодні новорічних та різдвяних свят зазвичай загадують бажання зі щирою вірою у їх здійснення. Бажаю вам професійного росту, творчого натхнення, успіху та перемог; цінувати та примножувати здобуті знання та досвід, наповнюватись оптимізмом та вірити в успіх улюбленої справи, шукати нових можливостей та досягати здавалось би нескорених вершин.

Від усієї душі бажаю вам великого людського щастя, міцного здоров'я, вірних друзів та близьких людей поруч. Нехай різдвяна атмосфера наповнить ваші серця радістю та добром, принесе злагоду та добробут вашим сім'ям! Нехай у ваших душах не загасає вогонь надії, любові й віри в щасливе майбутнє, а Господь благословить усі благородні починання. Щирих посмішок, любові та гарного настрою!

З повагою ректор НТУ
Микола ДМИТРИЧЕНКО

ПЕРШИЙ ЗАХИСТ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

16 жовтня 2020 року в Національному транспортному університеті відбувся перший захист дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».

Захист проходив на засіданні спеціалізованої вченої ради ДФ 26.059.001 у складі – голови ради, доктора технічних наук, професора Матейчика Василя Петровича, рецензентів – доктора технічних наук, професора Посвятенка Едуарда Карповича та кандидата технічних наук, доцента Полякова Віктора Михайловича (всі Національний транспортний університет), опонентів – доктора технічних наук, професора Ауліна Віктора Васильовича (Центральноукраїнський національний технічний університет) і кандидата технічних наук, доцента Мурованого Ігоря Сергійовича (Луцький національний технічний університет). Також на засіданні були присутні співробітники Національного транспортного університету та аспіранти, майбутні доктори філософії.

Відкриває, по новому порядку, став здобувач Іванушко Олександр Миколайович, аспірант кафедри автомобілів (одночасно старший викладач кафедри технічної експлуатації автомобілів та автосервісу, НТУ), що зробив дисертаційну роботу під керівництвом доктора технічних наук, професора Сахна Володимира Прохоровича (завідувач кафедри «Автомобілів», НТУ).

Крім того, Олександр Миколайович входить до числа перших аспірантів Національного транспортного університету, котрі успішно закінчили освітньо-наукову програму підготовки докторів філософії.

Представлена до захисту дисертаційна робота присвячена проблемі підвищення ефективності використання автотранспортних засобів. Всі члени спеціалізованої вченої ради відзначили важливість даної проблеми, а також належним чином оцінили наукову і практичну цінність результатів дисертаційного дослідження.

Як відзначив професор Аулін В.В.: «Дисертаційна робота Олександра Миколайовича є необхідною і перспективною з точки зору стратегії технічного обслуговування і ремонту автомобілів».

Захист тривав понад дві години і пройшов у форматі дискусії, у якій взяли участь всі бажаючі. На підставі проведеного рецензентами і опонентами детального аналізу дисертаційної роботи і вичерпних відповідей здобувача на поставлені питання спеціалізована вчена рада одногослосно прийняла рішення про присудження Іванушку Олександр

ру Миколайовичу ступеня доктора філософії з галузі 27 – Транспорт, зі спеціальності 274 – Автомобільний транспорт.

Тож вітаємо всіх учасників і Національний транспортний університет у цілому з першим захистом доктора філософії. Даний досвід стане опорним для майбутніх докторів філософії нашого університету. Вітаємо наукового керівника Сахна Володимира Прохоровича і здобувача з подоланням важливого проміжного етапу. Олександр Миколайовичу бажаємо успіхів у подальшому і долучаємось до слів голови спеціалізованої вченої ради, професора Матейчика Василя Петровича, – насаги продовжити цю роботу і представити її у вигляді докторської дисертації!

Від імені Іванушка Олександра Миколайовича висловлюємо щирі вдячність усім співробітникам НТУ, які долучилися до підготовки здобувача, організації і проведення даного заходу.

Д. САВОСТІН-КОСЯК,
к.т.н., доцент кафедри технічної експлуатації автомобілів та автосервісу

МОТОКОМАНДА НТУ ТРЕТІЙ РІК ПОСПІЛЬ ЗДОБУВАЄ КУБОК УКРАЇНИ З МОТОКРОСУ

Цього року заявила велика кількість команд на фіналі Кубка України з мотокросу. Команда нашого університету, у складі восьми гонщиків успішно виступила на змаганнях у місті Буча на Київщині. В залік увійшли 5 найкращих заїздів у 8 класах мотоциклів (50 см³, 65 см³, 85 см³, клас хобі-MX2, клас хобі-MX1, клас MX2, клас MX1, клас Ветеран). В класі 50 см. куб. перше місце здобув Тимур Кулешов (7 років), який їздить на мотоциклі з 2-х років, він потрапив у Книгу Рекордів України як наймолодший мотоцикліст України; клас 65 см. куб. — третє місце посів Володимир Кубечко (7 років); клас

85 см. куб. — Данило Сітак (13 років) здобув п'яте місце, Павло Рябчук (11 років) — шосте місце; клас хобі-MX2 — Дмитро Марчук (14 років) отримав перше місце, Артем Беглов — п'яте місце. В класі «Ветеран» переміг легендарний гонщик майстер спорту міжнародного класу Олександр Морозов. В класі MX1 перше місце зайняв багаторазовий призер чемпіонатів Європи з мотокросу майстер спорту міжнародного класу, аспірант Національного транспортного університету Дмитро Асманов. В заїзді Дмитрові не пощастило, як рік тому, під час старту його знов зачепили і він впав. Асманов останнім виїхав

на дистанцію, проявив залізний характер і зумів обігнати всіх учасників змагань, фінішувати першим з відривом від інших учасників. Володарем Кубка України з мотокросу 2020 року втретє поспіль знову стала команда НТУ. Це вагоме спортивне досягнення.

О. НАСОНОВ,
керівник мотокоманди НТУ

ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ СТУДЕНТА: ДОСВІД ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ/ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Сучасні тенденції розвитку вищої освіти України обумовлюють необхідність удосконалення освітніх програм підготовки фахівців у закладах вищої освіти з урахуванням студентоцентрированого підходу до навчання та формування індивідуальної освітньої траєкторії, як його головної передумови. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання.

З метою підготовки конкурентоздатних фахівців із високим рівнем професійної компетентності, інтелектуальної активності, соціальної відповідальності, здатних вирішувати складні спеціалізовані завдання у галузі комп'ютерних наук та інформаційних технологій на кафедрі інформаційних систем і технологій (ІСТ) Національного транспортного університету успішно реалізуються освітньо-професійні програми підготовки бакалаврів і магістрів за спеціальностями «Інженерія програмного забезпечення» та «Комп'ютерні науки» галузі знань 12 «Інформаційні технології». Вискокваліфіковані навчально-педагогічні працівники кафедри ІСТ із залученням професіоналів у галузі інформаційних технологій дають глибокі системні теоретичні знання та практичні навички з класичних наук і новітніх технологій, достатні для формування компетенцій і програмних результатів навчання згідно з вимогами стандартів вищої освіти, роботодавців і сучасного ринку праці.

Відповідно до вимог національного законодавства і нормативних документів Національного транспортного університету на кафедрі ІСТ всіляко заохочується підхід щодо формування індивідуальної освітньої траєкторії студента через

індивідуальний вибір здобувачами навчальних дисциплін, програмних засобів, тематики наукових досліджень, самостійних, курсових, кваліфікаційних робіт. Так, наприклад, у 2020 році студенти Іван Литвин (керівник роботи – доцент Шумейко О.А.), Олександр Соїко (керівник роботи – ст. викладач Рудоман Н.В.), Ростислав Хохлов (керівник роботи – ст. викладач Сватко В.В.) продемонстрували видатні результати професійної підготовки під час захисту кваліфікаційних робіт бакалаврів, тематику яких було обрано з урахуванням наукових інтересів та напрацювань здобувачів у галузі розробки програмного забезпечення.

Освітні програми та навчальні плани кафедри ІСТ передбачають можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії студента у системі формальної, неформальної чи інформальної освіти. Особливого значення таких підхід отримав при переході на дистанційну форму навчання в умовах глобальної пандемії. Це дозволяє не тільки опанувати загальновідомі методи та засоби дистанційного навчання, але і дає можливість поглиблено самостійно вивчати такі важливі дисципліни, як Machine Learning, Neural Networks and Deep Learning, Data Science Math Skills, Introduction to Python, to SQL, to Data Science in Python та інші з використанням освітніх онлайн-платформ datacamp.com, coursea.org, kaggle.com, stepik.org, які надають додаткові безкоштовні та оплатні курси із отриманням сертифікатів після успішного їх проходження.

У результаті реалізації прав на неформальну/інформальну освіту студен-

тами кафедри ІСТ отримано сертифікати від таких визнаних велетнів в ІТ-сфері, як IBM і Google та від всесвітньо відомих, Стенфордського, Дьюкського і Мічиганського університетів, Imperial College London.

Щиро вітаємо хлопців з цими досягненнями! Радіємо за них!

З метою формування індивідуальної освітньої траєкторії студента на кафедрі ІСТ послідовно та системно реалізується широкий перелік заходів із розроблення та удосконалення усіх видів неформальної та інформальної освіти (самоосвіти):

- впроваджуються сучасні методи навчання та види неформальної освіти – професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн освіта, професійні стажування тощо;

- створюється організаційно-методична база для інформальної освіти, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям;

- розробляються механізми та інструменти, які дають можливість ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності.

Зазначені заходи створюють підґрунтя для валідації результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти – формалізованого процесу визначення рівня оволодіння студентами запланованими результатами навчання. Реалізація заходів з формування індивідуальної освітньої траєкторії навчання забезпечить широкі можливості щодо успішного працевлаштування та подальшого кар'єрного росту випускників кафедри на основі реалізації принципу саморозвитку і навчання протягом усього життя.

В. ГАВРИЛЕНКО,
д.ф.-м. наук, професор, завідувач
кафедри інформаційних систем і
технологій

Н. ЗУБРЕЦЬКА,
д.т.н., професор

ДОСЛІДЖЕННЯ РОБОТИ ГІДРОТЕХНІЧНИХ СПОРУД ЗРОШУВАЛЬНИХ КАНАЛІВ

Північно-Кримський канал (ПКК) було побудовано в 1961–1971 рр. Поява цієї гідротехнічної споруди сприяла вирішенню проблем посушливих зон півдня України та зрошення сільськогосподарських угідь дніпровськими водами. В процесі експлуатації каналу виникало багато питань, пов'язаних з технічними та економічними проблемами. Саме для вирішення цих питань, на замовлення інституту «Укрдніпроводгосп», в період з 1967 по 1987 рік були залучені співробітники кафедри гідравліки Київського автомобільно-дорожнього інституту (нині кафедра мостів, тунелів та гідротехнічних споруд НТУ).

Ідеї та рішення, отримані в ході проведення систематичних натурних, лабораторних та математичних досліджень неусталеного руху на Північно-Кримському каналі науковими експедиціями кафедри гідравліки (КАДІ) увійшли складовою частиною до циклу праць «Теорія і технологія ресурсозберігаючого управління вододільними системами з впровадженням їх у виробництво», які в 1998 році були удостоєні Державної премії України в галузі науки та техніки. Одним з лауреатів, у складі авторського колективу, став завідувач кафедри «Гідравліки» доктор технічних наук, професор Большаков В.О.

Протягом кількох років проводились дослідження перехідних процесів та кількісні розрахунки на прикладі каналів, які розташовані на півдні України. Були виконані натурні, лабораторні та математичні дослідження перепускної здатності споруд, розташованих на Північно-Кримському каналі. Велику увагу було приділено проектуванню та будівництву технічно-досконалих зрошувальних систем з автоматизованим регулюванням водопостачання. Характерною особливістю роботи таких систем є динамічність процесів, що відбуваються. Це пов'язано зі змінами водоспоживання як в часі, так і по довжині русла каналу.

Процеси, що виникають у період перерегулювання режиму водоспоживання, а також внаслідок аварійних ситуацій, називаються перехідними.

Основою перехідних процесів є неусталений рух рідини у зрошувальних каналах, який з точки зору математичної одномірної теорії можна описати рівняннями Сен-Венана.

При розробці алгоритму розв'язку поставленої задачі було взято за основу раніш розроблену модель, яка заснована на чисельному інтегруванні рівнянь Сен-Венана.

Розроблена програма дозволила провести чисельні розрахунки перехідних процесів з метою отримання оптимальних варіантів регулювання, а також оцінити ефективність обраного способу

автоматичного регулювання водопостачання. Також можна було розрахувати характерні експлуатаційні режими роботи каналу.

Для розв'язання задачі автоматизованого управління водорозподілом на ПКК розглядалися різноманітні схеми автоматичного регулювання витрат та рівнів води. Метою натурних спостережень, що проводились співробітниками кафедри, була експериментальна перевірка результатів багатьох розрахунків у реальних умовах при однакових вихідних даних.

Для проведення експерименту було обрано споруди, розташовані на Роздольненському каналі. Результати натурних спостережень було змодельовано та апробовано в гідравлічному лотку лабораторії кафедри. Проведені натурні та лабораторні дослідження підтвердили результати попередніх розрахунків.

Зроблено висновок, що для розрахунку руху води в каналах при автоматичному регулюванні доцільно було б застосувати математичну модель у вигляді граничної задачі для рівнянь Сен-Венана. Водоспоживання в зрошувальних каналах змінюється з часом, тому реальні умови протікання води відповідають режиму неусталеного руху.

Науковцями кафедри були проведені теоретичні та експериментальні дослідження неусталеного руху води в Красноперекопській зрошувальній системі.

Для вивчення особливостей неусталеного руху води в зрошувальних каналах та з метою порівняння теоретичних розрахунків з даними результатів натурних спостережень, слід було визначити загальні характеристики хвилі наповнення при порівняно великій початковій глибині в каналі; виконати зйомку та провести аналіз миттєвих профілів (кривих) вільної поверхні потоку та аналіз зміни рівнів води за часом у фіксованих перерізах уздовж каналу. Також необхідно було визначити зміни середньої швидкості розповсюдження фронту хвилі наповнення вздовж каналу з метою встановлення часу транс-

портного спізнення потоку та вивчити умови трансформації максимальних витрат по всій довжині русла залежно від зміни витрат в кінцевому перерізі каналу.

Проведені натурні дослідження підтвердили попередні розрахунки з визначення впливу різних факторів на елементи неусталеного руху у випадку руху хвилі наповнення. Для подальших робіт було застосовано метод чисельного рішення диференціальних рівнянь Сен-Венана за явною різницевою схемою.

Застосування математичної моделі у вигляді граничної задачі для рівнянь Сен-Венана дало можливість отримання оптимальних варіантів регулювання, які забезпечили мінімум не виробничих скидів, а також дозволили в цілому оцінити ефективність обраного способу автоматичного регулювання водопостачання.

З гідравлічної точки зору головна споруда ПКК – водозлив. Було проведено експериментальні дослідження з визначення коефіцієнта витрат та коефіцієнта затоплення споруди при різних положеннях затвора. Критерієм подібності при проведенні експеримента було число Фруда.

Результати експериментів було опубліковано в наукових статтях. Для перевірки результатів лабораторних досліджень було проведено порівняння з даними натурних спостережень, які виконувались спільно з херсонською експедицією інституту «Діпроводгосп».

Проведені дослідження дозволили зробити висновки:

- якщо буде введено другу чергу ПКК, то головна перепускна споруда не забезпечить необхідних витрат при потрібному рівні води в каналі;

- перепускна здатність споруди залежить від рівня води в каналі, тому для забезпечення цієї умови слід збільшити перепускну можливість самого каналу.

Свого часу на ПКК почались проектні розробки другої черги каналу ПКК. Це було пов'язано з запланованим збільшенням зрошувальних площин. Для

Продовження див. на 5-й стор.

ДОСЛІДЖЕННЯ РОБОТИ ГІДРОТЕХНІЧНИХ СПОРУД ЗРОШУВАЛЬНИХ КАНАЛІВ

Закінчення. Поч. див. на 4-й стор.

прийняття правильних рішень проектувальникам необхідно було знати фактичний коефіцієнт шорсткості каналу. Співробітниками кафедри було виконано фахові натурні спостереження на характерних ділянках каналу, а саме: вимір витрат води у відповідних перерізах, зйомка живих перерізів у проміжних та кінцевих точках ділянки та вимір відстаней між ними.

З огляду на нерівномірність руху води в каналі для визначення коефіцієнтів шорсткості було застосовано методику з використанням рівнянь нерівномірного руху. Проведено оцінювання похибки вимірювань. Відносна середня квадратична помилка становила 0,8%. Були надані рекомендації з визначення середніх значень коефіцієнтів шорсткості для відповідних ділянок ПКК. Вирішення задачі неусталеного руху в гідротехнічній споруді завжди було і є актуальним, тому що дозволяє комплексно та достовірно розрахувати перехідні процеси.

Результати розробок науковців нашої кафедри було залучено до проектних та експлуатаційних рішень ПКК та відображено в багатьох випусках збірника «Гидравлика и гидротехника».

На даний час питання експлуатування ПКК залежить від постачання води до каналу. Перекриття доступу води в канал сприяє виникненню проблем з водопостачанням до сільськогосподарських земель Херсонської області. Рівень ґрунтової води підвищується. Це впливає на посилене випаровування, що в свою чергу, викликає надмірне засолення ґрунту. Тому виникає питання про експлуатацію споруд, які розташовані в зоні підвищення ґрунтових вод. Ця проблема є проблемою державного значення і вирішення її можливе лише при залученні науково-інженерного потенціалу всієї країни.

У нашому університеті відкрито нову спеціальність 194 «Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології», що сприятиме підготовці молодих спеціалістів, здатних вирішувати проблеми експлуатування гідротехнічних споруд із застосуванням новітніх технологій, та продовжити наукові традиції кафедри.

О. ПАРОВЕНКО,
к.т.н., доцент,

І. БАШКЕВИЧ,
к.т.н.,

І. СВЯТИШЕНКО,
інженер

II ЩОРІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «WOMEN IN NUCLEAR UKRAINE 2020»

27 листопада 2020 року у Президент Готелі (м. Київ) відбулась II Щорічна конференція «Жінки ядерної сфери України»/ «Women in Nuclear Ukraine», яка об'єднала понад 50 представників Держави та Уряду, промисловості, бізнесу та науки, світових експертів, лідерів міжнародних організацій. Захід був організований «WiN Ukraine» — українським представництвом всесвітньої мережі «Women in Nuclear Global» — за підтримки шведського та норвезького регуляторних органів і Посольства США.

У рамках заходу були обговорені питання з національної спроможності України щодо забезпечення кадрового резерву в ядерній сфері; гендерної рівності у ядерній енергетиці; науки, технологій та інновацій в ядерному секторі, а також актуальні виклики для системи національної безпеки в рамках забезпечення екологічної, ядерної та кібербезпеки.

Президент організації «WiN Ukraine» Маргарита Раєць запросила на конференцію представників кафедри екології та безпеки життєдіяльності. Захід відві-

дала завідувач лабораторії екології Бондар Олена Олексіївна.

Маргарита Раєць, навчаючись у магістратурі НТУ, здобувала другу вищу освіту за спеціальністю 101 «Екологія». Процес навчання був схожий більше на обмін досвідом. Маргарита охоче ділилась важливими моментами зі своєї професійної діяльності, що робило наше спілкування не лише цікавим, а і пізнавальним для колективу кафедри у напрямку пізнання особливостей сфери ядерної енергетики.

Сьогодні Маргарита у списку 100 Професіоналів ядерної енергетики світу за версією Faïgeforge, як фахівець, який має великий досвід роботи у цій галузі та бере участь у реалізації важливих проектів з метою розвитку національного та світового ядерного сектору.

Ми пишаємось успіхами наших партнерів-випускників, щиро вдячні за плідну співпрацю та обміну досвідом.

В. ХРУТЬБА,
д.т.н., професор, завідувач
кафедри екології та БЖД

Р. ЛИСАК,
асистент кафедри екології та
БЖД

ЗА КАЛЕНДАРЕМ

Нема морозу... За календарем
Вже мало снігом вкритись все пухнастим,
Береза з листям, мов під ліхтарем,
На мить здалось і небо стало ясным.

Вона не хоче лотої зими,
Воліє осінь хоч на мить спинити
І, як маленька рибка без води,
Хапає ротом променисте світло.

Десь, кажуть, вітер трохи забаривсь,
Жене неспішно снігову отару,
Ось-ось, з кутків виплизувати скрізь
Почнуть, такі важкі на вигляд, хмари...

Нема морозу... За календарем
Вже мало снігом вкритись все пухнастим,
Береза з листям, мов під ліхтарем,
На мить здалось і небо стало ясным.

L.S.
01.12.2020

* * *

Пам'яті
Синоів Віталію

Кудись тікає зрадницею ніч.
Коли ж годинник миті перемісить?
Мене безсоння, вишукана річ,
Давно вже випробовує на міцність.

По рейках загарцює гуркота,
А потім вже, до обрію, тихіше.
Без тебе в серці болю гіркота
В своєму жанрі долю мою пише.

Подіями багата кожна ніч:
Сьогоднішні, вчорашні і торішні.
Чи варто вже про це? Не в тому річ,
Бо й зорі лише граються у вічність.

Є. ВЕКТОР
Із збірки «Вітрила», 2020

I МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

17-18 листопада 2020 року за ініціативою факультету економіки та права у НТУ відбулась I Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Інноваційні рішення в сучасній науці, освіті та практиці».

Співорганізаторами стали: Міністерство освіти і науки України, Федерація роботодавців транспорту України, Жешувський університет (Польща), Жилінський університет (Словакія), Університет Умео (Швеція), Норвезький університет природних та технічних наук (Норвегія), Варненський університет менеджменту (Болгарія), Запорізький національний університет, Державний університет інфраструктури та технологій, Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, Національний авіаційний університет, ДВНЗ «Київський транспортно-економічний коледж» НТУ. Проводив конференцію Національний транспортний університет (м.Київ, Україна).

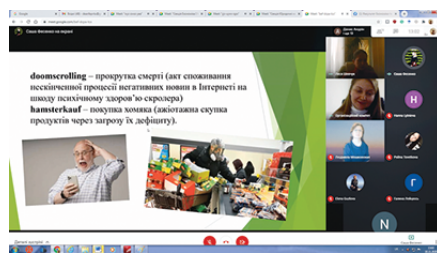
17 листопада на Пленарному засіданні конференції її учасників привітав перший проректор-проректор з наукової роботи, доктор технічних наук, професор Дмитрієв М.М.

Серед почесних гостей були Голова ради Федерації роботодавців України Климпуш О.Д.; доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені О. Довженка Ковальчук В.І.; доктор юридичних наук, заступник директора з наукової роботи Київського інституту інтелектуальної власності Національного університету «Одеська юридична академія» Голосніченко І.П.; доктор педагогічних наук, член-кореспондент Академії педагогічних наук Академії наук України, директор Київського професійно-педагогічного коледжу імені А. Макаренка Щербак О.І.; доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної англійської мови Національного авіаційного університету Пазюра Н.В.; доктор юридичних наук, науковий консультант судді Конституційного суду України Константий О.В.; кандидат філософських наук, старший науковий співробітник, головний консультант відділу гуманітарної політики та розвитку громадянського суспільства Національного інституту стратегічних досліджень Карпенко М.М.

Великий інтерес учасників викликали доповіді європейських колег: доктор габілітованого, професора, завідувача кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Інституту економіки та фінансів Жешувського університету Анни Барвінської-Малайович (м. Жешув, Польща); доктора габілітованого, професора, керівника дослідницької групи Політехніки Жешувської ім. Ігнасія Лукасевича Яцека Стройного (м. Жешув, Польща); доктора філософії, постдокторанта з цифрової кримі-

налістики в Департаменті інформаційної безпеки та комунікаційних технологій, членом групи цифрової криміналістики NTNU та лабораторії шкідливого програмного забезпечення NTNU Андрія Шалагінова (м. Тронхейм, Норвегія); доктор філософії, завідувач кафедри маркетингу Університету Умеа Володимира Ванюшина (м. Умеа, Швеція); ректора Вищої школи бізнесу Національного університету Луї Даріуша Вожняка (м. Нови Сонч, Польща).

Модератором пленарного засідання була заступник голови організаційного комітету конференції, декан факультету економіки та права Національного транспортного університету доктор економічних наук, професор кафедри економіки Бондар Н.М.

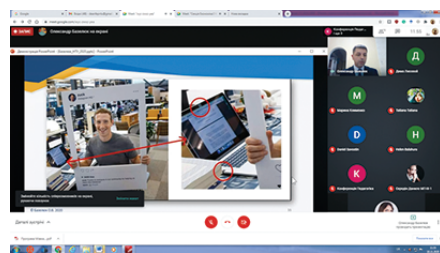

18 листопада відбулися засідання секцій конференції: Економіки (польська та українська) (голови секцій: доктор габілітований, професор, завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Інституту економіки та фінансів Жешувського університету Анна Барвінська-Малайович; кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки Національного транспортного університету Козак Л.С.); Іноземної філології (голова секції – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Шевчук Л.О.); Педагогіки (голова секції – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філософії та педагогіки Національного транспортного університету Романова Г.М.); Філософії (голова секції – доктор філософсь-

ких наук, професор, завідувач кафедри філософії та педагогіки Богачевська І.В.); Юридична наука (голова секції – кандидат юридичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри конституційного та адміністративного права Ярова Р.В.). Учасників секції Економіка (Польща) – членів Студентського наукового кола економістів «Інтеркреатор» - привітав з Міжнародним днем студента проректор з навчальної роботи НТУ, професор Гришук О.К.

В засіданнях секцій взяли участь студенти, аспіранти, викладачі, практики та науковці.

До обговорення актуальних проблем сьогодення долучилися не тільки науковці та працівники закладів вищої освіти, а й стейкхолдери з боку представників бізнесу, урядових та громадських організацій, закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

У цілому, у I Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Інноваційні рішення в сучасній науці, освіті та практиці» взяли участь 273 учасники. З них: з країн ЄС – 25, з України – 248 учасників.

Активну участь у науковому заході брала молодь: 63 студенти (з них: 16 – студенти Інституту економіки та фінансів Жешувського університету (Польща); 47 – студентів Національного транспортного університету (Україна)) та 20 аспірантів.

За підсумками конференції буде підготовлений та розісланий учасникам електронний збірник тез та електронний Сертифікат учасника I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Інноваційні рішення в сучасній науці, освіті та практиці».

Н. БОНДАР,
д.е.н., професор, декан ФЕП

ТУМАН

– Зимно на вулиці, – Марія поправила свою шапку. – Туман густий такий...

– Давно такого не було, – відповіла я, щільніше кутаючись у шарф.

Ми виходили зі школи майже останніми, тільки Настя залишилась сидіти на лаві навпроти парадних скляних дверей, чекати батьків, що мали її забрати. «Лишаємо тебе на вечерю бабайці» – часто жартували ми, та Настя не ображалась, сміялась з нами, а потім діставала з під лави нашого шкільного кота, притискала до себе і казала, що вона під захистом. От і зараз, вона сиділа й чухала бідного котика за вушком, дивлячись, як нас з Марією поглинає туман.

– До завтра! – весело гукнула Марія на прощання.

– Ага, бувай, – я помахала їй рукою.

Вона розвернулась і пішла, наспівуючи щось собі під ніс, хвацько перекинувши за спину наплічника й на ходуправляючи окуляри, що завжди спадали їй на ніс. Я постояла ще трохи біля ліхтаря, аж доки її радісна худенька постать остаточно не зникла в тумані.

А мені в іншу сторону, через сквер в тумані до Русанівки.

Люди на вулиці стрічались рідко, хоча я б не сказала, що дев'ята година це занадто пізно, особливо в п'ятницю. Можливо так здавалось через туман.

Тепер маю спуститися переходом. Непомітно для себе, я почала поспішати, наче хтось підганяв мене ззаду. Перестрибувала через дві сходинки і з острахом прислухалась до звуків за спиною. У рюкзаку дзвінко торохкотіли пензлі й пластиковий пенал з аквареллю.

Підземний перехід на Русанівці, як завжди неперевершений: на стінах розмашисте графіті, декілька лампочок не працюють, а зі стелі щось крапає. Це моторшне місце змушувало серце замирати від кожного різкого звуку, страхатись випадкових перехожих та час від часу озиратися, відчайдушно надіючись, що з-заду нікого не буде. Я не з тих, хто боїться темряви, але мені подобалось боятись. Подобалось уявляти, що зі мною щось станеться, щось незвичайне й небезпечне, подобалось насолоджуватись цим страхом.

Вийшовши на середину Русанівського мосту, я спинилась. Це обов'язкова зупинка моєї невеликої подорожі. Туман робить все таким загадковим та нескінченним. От і зараз, стоячи посередині мосту, мені ввижалось, що вузький канал не мав початку й кінця. Світло від ліхтарів м'яко розсіювалося й здавалось, що саме так і виглядав би міфічний Стікс. Я продовжила свою подорож вздовж міфічних річки, прямуючи туди, де вона впадала в Дніпро. Та на цьому шляху була ще одна зупинка. Ось і вона: лавка

між двома вербами, яку дивним чином помістили на бетонному схилі Стіксу. Верби теж були чудові: обидві товсті й високі, звісили свої безлисті лози, оберігаючи й ховаючи самотню лаву від стороннього ока.

Я сіла. Через схил лавка робилась вищою, тож я могла мрійливо погойдати ногами, майже над темною водою. Майже над темрявою, майже над безоднею... Дістала з сумки термос із залишками чаю й те, що лишилось від шоколадки. Чаювання майже над прірвою – обов'язковий обряд. Я і безодня... У темряві нескінченного потоку віддзеркалювалися дорога та ліхтарі. Вони були настільки схожими на оригінал, що змушували мене задуматись, чи не є наш світ віддзеркаленням того, іншого, справжнього? Хіба може реальний світ бути настільки туманним, загадковим? Та мої сумніви розсіювалися, як світло ліхтарів у густій імлі, коли пригледівшись уважніше, я помічала ельд вловиме тремтіння. Хоча, може то тремтить наш світ?

З останнім шматочком шоколадки, я знов вирушаю. На алеї нікого. Але згодом імля відкрила свою примарну завісу й біля самої води я побачила рибалку. «Яку ж рибу можна зловити з міфічного Стіксу», – подумалось мені. Я стишила крок: риба ж бо не любить шуму.

Світи... Їх насправді так багато. Той, що з іншої сторони міфічної річки, світ загадкового туману, світ, що його ми лишили за скляними дверима художньої школи. Але парадокс в тому, що найкрихіткі світи найскладніше покинути. І ці світи – наші власні. Хоча, я маю надію, що я навчилась покидати свій світ. Що я гуляю зараз світом імлі, а не своїм власним. Боюсь застрягнути св своєму світі надовго. Хочу подорожувати.

Я дійшла до мосту Русанівської набережної. Проходячи під ним, обов'язково маю глянути вгору. А тепер дорогою, до найближчих сходів.

Тут мені стрівся бігун та собачник. Бігун, як завжди, з'явився з туману лиш на мить, а потім знову зник. І куди він завжди спішить? Чи може, хоче когось наздогнати? Або від чогось тікає? Не знаю. Певно й сам бігун, якщо ви в нього спитаєте, не зможе відповісти вам. Собачник, як завжди, був у спортивках та кросівках, і в якійсь куртці з капюшоном. Довкола нього кружляла й винохувала щось собака. Певно рибу з міфічної річки. Шкода, розлякає усю. Хоч і не так, як бігун, собачник зник досить швидко.

Трохи далі, коло Дніпровської темряви, навколо скупенького вогнища юрмились юнаки. Їм було весело, їм було добре разом, їм подобалось підкидати сухе гілля, їм подобалось вдихати дим. А ще трохи далі – рибалка, він все продовжував сидіти на своєму розкладному стільчику, щільніше кутаючись у фуфайку. А ось і сходи.

Я піднялася. Пройшлася трохи парковою алеєю, до найближчого ліхтаря. Це ще одна обов'язкова зупинка. Я подивилась вгору, туди де безлисте гілля обплітало тепле світло, поступово гублячись в імлі. І чого він сидить там, годинами, на тому розкладному стільчику? Чи він знає? Чи ні? В безодні ж риба не водиться.

Час рушати далі. Вже по мосту Русанівської набережної. Наступна зупинка знову посередині мосту, ліворуч зрідка проїжджали машини. Праворуч пуста. Я вдивлялась в туман і не бачила нічого. Ні протилежного берега, ні ліхтарів, нічого. Праворуч від мене простягалась нескінченність, праворуч від мене була безодня.

Я йшла далі, крізь імлю. Попереду був міст. Але він був значно більший, могутніший, він був через Дніпро. Мені ж треба було пройти під ним.

Знову зловила себе на думці, що маю дивне захоплення гуляти біля мостів. Ідучи мостом здавалось, що перетинаю щось, що не можна перетнути просто так. Та найбільше мені подобалось проходити під мостами – там завжди повно нерозгаданих таємниць.

Мостом проїхала машина. Все під ним загуло й задрижало. Захотілось втекти. Але маю ще одну зупинку. Та ще треба дістатись до неї. Маю пройти трохи далі й спуститись до води.

Біля Дніпра було тихо. Вогниці з протилежного берега ледь миготіли, марно силкуючись пробратись крізь імлю. Міст праворуч зникав у безодні. В Дніпрі вчувалась неймовірна могуть, нескінченні знання, стільки подій минулого. Всім відомо: вода має пам'ять. Я прислухалась. Дніпро гудів. На відміну від міського гудіння, це було розмірене, тихе, спокійне. В ньому було щось від вічності. А може мені так здавалось. Я зробила ще декілька кроків піщаним берегом. Нахилившись, торкнулась рукою крижаної води. Вічність була холодна.

Я стояла на зупинці, чекала потрібну маршрутку. І сподівалась, що з туману визирне автобус. В автобусах їздити цікавіше. Доки чекала, мала час попрощатись зі світом імлі. Чи повернусь я знову? Не знаю. Хотіла б навідатись ще раз.

А. ГОРБАТОВА,
дочка випускників НТУ 2000 р.

БО ТО НЕ ПРОСТО МОВА, ЗВУКИ...

Рубрику веде
Г. МАЛІНСЬКА,
доцент кафедри теорії та історії держави та
права

ЦІКАВИ ФАКТИ ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ

448 року візантійський історик Пріск Панійський, перебуваючи в таборі гунського володаря Аттіли на території сучасної України, записав слова «мед» і «страва». Це була перша згадка українських слів.

За лексичним складом українська мова є найбільш споріднена з білоруською (84%), польською (70%) і словацькою (68%) мовами.

Найдавнішою українською піснею вважається балада «Дунаю, Дунаю, чому смутен течеш?»

Офіційно вважається, що після видання «Енеїди» Івана Котляревського, українська мова була прирівняна до літературної мови. Івана Котляревського вважають зачинателем нової української мови.

Найбільше перекладів серед українських творів має «Заповіт» Тараса Шевченка: його переклали 147 мовами народів світу.

Сучасна українська мова налічує, згідно зі словником Національної академії наук України, близько 256 тис. слів і включена до списку мов, що успішно розвиваються.

Найбільш уживаною літерою в українській абетці є літера «п», на цю літеру також починається найбільша кількість слів.

Літера «ф» – найменш уживана. Слова, які починаються з цієї літери, в переважній більшості, запозичені українською мовою з інших мов.

Іменник у нашій мові має 7 відмінків. Це вирізняє українську мову серед східнослов'янських.

Особливістю української мови є те, що вона багата на зменшувальні форми. Зменшувально-пестливу форму має, як не дивно, навіть слово «вороги» – «вороженьки».

Українська мова належить до милозвучних мов світу. 1934 року в Парижі на лінгвістичному конгресі провідні фахівці визнали українську мову третьою з-поміж усіх мов (після французької та фарсі) за мелодійністю, лексичним і фразеологічним багатством, величезними словотвірними можливостями, синтаксичною гнучкістю. На аналогічному форумі мовознавців у Швейцарії, де головними критеріями оцінки були ефонічна система мови, її мелодійність і милозвучність, українську мову було названо другою після італійської.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ ТА МОВИ

Що ми знаємо про свято?

День української писемності та мови – державне свято, яке щороку відзначається в Україні 9 листопада.

Воно було започатковано 9 листопада 1997 року Указом Президента №1241/9 «Про День української писемності та мови» на підтримку ініціативи громадських організацій та з урахуванням важливої ролі української мови в консолідації українського суспільства».

За православним календарем у цей день вшановують пам'ять преподобного Нестора літописця. Він був першим істориком Київської Русі, мислителем, вченим, ченцем Києво-Печерського монастиря.

У цей день традиційно:

- відзначають найкращих популяризаторів українського слова;
- заохочують видавництва, які випускають літературу українською мовою;
- стартує Міжнародний конкурс знавців української мови імені Петра Яцика, що відбувається за підтримки Міністерства освіти та науки України та Ліги українських меценатів. Щорічна кількість учасників понад 5 млн. із 20 країн світу;
- розпочинає свою діяльність Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської і студентської молоді імені Т.Шевченка.

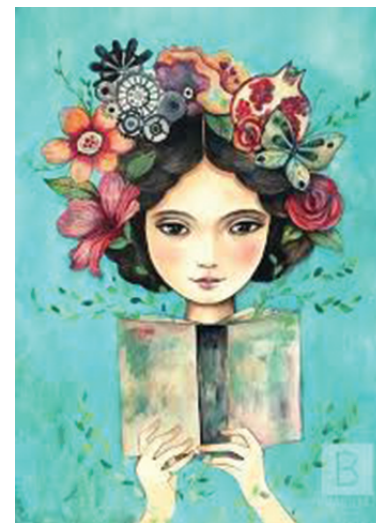
З 2000 року традиційно до свята проводиться Всеукраїнський диктант національної єдності.

ВІКТОРИНА

Запрошуємо долучитися до нашої вікторини. Кому належать слова?

1. Слова росли із ґрунту,
мов жита
Добірним зерном колосилась мова
Вона як хліб. Вона мені свята.
І кров'ю предків тяжко
пурпурова
2. Річ не про те, що мова солов'їна,
Бо мова – глибше, ніж пташиний спів.
В її скарбниці – доля України
3. Ну що б, здавалося, слова ...
Слова та голос – більш нічого
А серце б'ється – ожива,
Як їх почує!... Знать од Бога
І голос той, і ті слова
Ідуть між люди!

4. О слово рідне! Орле скути
Чужинцям кинуте на сміх!
Співочий грім батьків моїх,
Дітьми безпам'ятно забутий.
5. Чужу мову можна вивчити за
шість років, а свою треба вчити все
життя.
6. Як часто нас в риторичку несе,
Коли святыми клянемо в любові!
Бо часом любимо не тільки слово,
Як у словах себе понад усе.
7. Скажи що-небудь, щоб я тебе по-
бачив.
8. Раби – це нація, котра не має
слова.
Тому й не може захистити себе.
9. Нації вмирають не від інфаркту.
Спочатку їм відбирає мову.

Відповідь: 1. Лілія Костенко; 2. Микола Лютюшин; 3. Тарас Шевченко; 4. Олег-Сандр Олекс; 5. Вольгер; 6. Борис Олійник; 7. Сократ; 8. Оксана Пахльовська; 9. Лілія Костенко.

А ЯК ВШАНОВУЮТЬ СВЯТО МОВИ В НТУ?

З 2013 року цей захід організували викладачі кафедри теорії та історії держави і права. Згодом до святкування Дня української писемності та мови долучилися співробітники бібліотеки Ушакова Л.С., Валітова Н.Д. Підготовлені співробітниками бібліотеки тематичні виставки книг та журналів завжди спонукали студентів до жвавого обговорення та диспутів.

Цього року життя внесло корективи. Навчання відбувається дистанційно, але традиції не порушено.

Бібліотекою до Дня української писемності та мови було організовано тематичні виставки на абонементі художньої літератури та навчальному читальному залі (НБК, 8 поверх, кім. 803, 804). До уваги читачів представлені публікації з періодичних видань щодо походження і розвитку української мови, кращі зразки української художньої літератури.

Наші студенти долучилися до акції єднання навколо української мови, коли по всій планеті українці гуртуються навколо рідного слова.

Надамо слово викладачам.

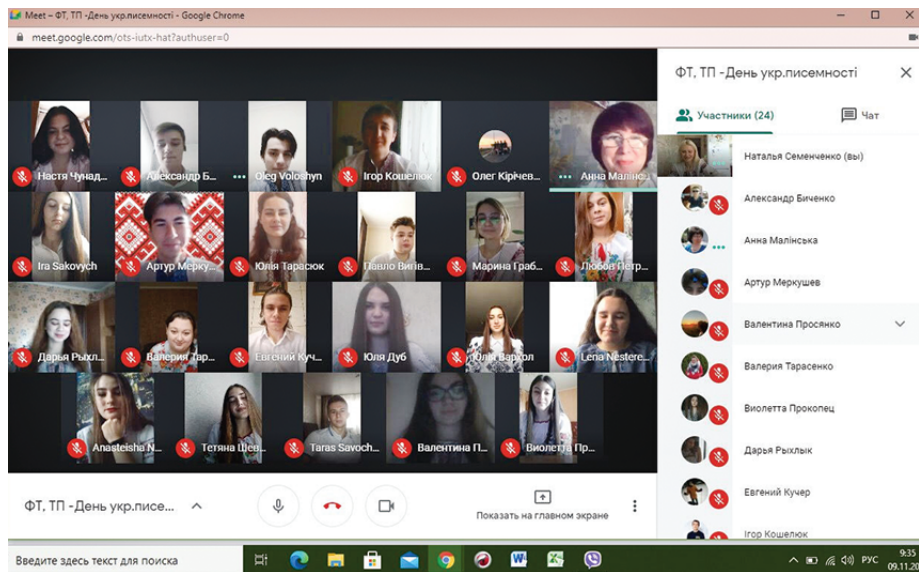
Асистент *Шкода А.В.*: «Студенти першого курсу факультетів економіки та права, менеджменту, логістики та туризму, транспортних та інформаційних технологій писали диктант про дивний витвір народу – його мову, про найтонший різець, що здатен доторкнутися до найніжнішої рисочки людського характеру, і нам, викладачам мови, дає надію, що не залишить байдужими наших студентів».

Ст. викладач *Волюшина Т.М.*: «У групах ФП-І-1 та ФП-І-2 (факультет економіки та права), КН-І-1, КН-І-2, КН(ІБК)-І-1, ДЗ-І-1 (факультет транспортних та інформаційних технологій) було проведено: квести зі студентами та представлено презентації про заснування свята, просвітителів Кирила і Мефодія, про вшанування пам'яті Нестора літописця, про кириличне письмо, а також цікаві факти про українську мову, вислови відомих письменників, науковців, педагогів про українську мову».

Доцент *Малінська Г.Д.*: «Студенти гр. ПМ-ІІ-1 автомеханічного факультету писали диктант. До речі, сприйняли його не як екзаменацію знань, а як можливість долучитися до всесвітнього флешмобу».

До Дня української писемності та мови 9 листопада о 9.00 в системі Google Meet відбувся круглий стіл «Місце і роль української мови в системі державотворчих чинників країни».

Студенти Тарасюк Юлія, Петренко Любов, Кошелюк Ігор (гр. ТП-2-1 факультету економіки та права) розповіли

про те, що наша мовна традиція сягає далеких, ще до княжих часів, а в період держави Київської Русі наше слово досягло державного творення: було відкрите не лише для близьких сусідів, а й для найвіддаленіших земель, збагачувалося іншими мовами й збагачувало їх. Його розвитку не могли зашкодити чвари й міжусобиці, феодальна роздрібненість. Воно чекало великої пори. І вона прийшла: велика пора формування нації.

Студенти Кучер Євген, Німченко Анастасія, Савочка Тарас, Вигівський Павло (група ТП-2-2 факультету економіки та права) дали оцінку історичним особам, які відіграли різну, часом руйнівну для української державності та мови роль. Наголосили на тому, що ми, як нація, мусимо, нарешті, досягнути: суспільство, яке не усвідомлює власної історії і не усвідомлює себе в історії світу, не здатне з цим світом спілкуватися як самостійний суб'єкт. Воно завжди буде об'єктом, яким учора маніпулювала масова культура радянська, а завтра ним заводите масова культура західна.

Студенти Семенченко Наталія, Вархол Юлія, Меркушев Артур, Нестеренко Олена, Прокопець Віолета, Просянко Валентина, Рихлик Дарина, Тарасенко Валерія, Чунадра Анастасія, Дуб Юлія, Кірічевський Олег (група ФТ-І-1 факультету менеджменту, логістики та туризму) довели, що нині ситуація суттєво змінилася. Світ побачив горду українську націю. Ми повертаємо собі пам'ять, усвідомлюємо, хто ми є, якого народу діти, яка не лише трагічна а й велична історія за нами стоїть.

Пролунала на нашому заході і поезія, красу і велич українського слова продемонстрували наші студенти: вірші Тараса Шевченка «Зоре моя вечірняя» та «До Основ'яненка» декламували Савкович Ірина та Биченко Олександр (гр. ТП-2-2 факультету економіки та пра-

ва); вірш В. Баранова «Я запитую в себе, питаю у вас, у людей» читала Граблюк Марини (група ФТ-І-1 факультету менеджменту, логістики та туризму); вірш В. Сосюри «Любіть Україну» декламувала Шевченко Тетяна (гр. ТП-2-2 факультету економіки та права); вірш Л. Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать» читала Тарасюк Юлія (гр. ТП-2-1 факультету економіки та права).

Г. МАЛІНСЬКА,
доцент кафедри теорії та історії держави та права

* * *

*Опале листя догорає,
А в нім несказані слова.
Стара історія минає,
Щоб розпочалася нова.
Сховавши в небі таємницю,
Спочили хмари за Дніпром,
І не поверне в кам'яницю
безодні погляд під чолом.*

«НІХТО ОДИН ОДНОМУ»

*Ніхто один одному
У сім листопаді.
Ніхто один одному
У місячнім граді.
Ні друг і ні ворог
В таємній вечері,
Застигший, мов порох
В старім револьвері.
Лиш просто знайомі.
Трамвайна зупинка
З'єднає з тобою
Лише на хвилинку.
І все промайне.
Життя, наче потяг,
В нім доля пройде
І зникне в воротах.*

К. ДОБРОНІЧЕНКО

ВІТАЄМО!

*Твій ювілей – то мудрості пора.
Хай буде вродсталь і в житті,
і в домі
Здоров'я, щастя, злагоди, добра,
Добробуту та щирої любові!*

ЮВІЛЯРИ ЛИСТОПАДА:

ГАЙДАЙ Ганна Григорівна, старший викладач кафедри економіки;

ДУДЧЕНКО Валентина Іванівна, прибиральниця гуртожитку № 5;

ЛОЗОВА Людмила Федорівна, провідний фахівець відділу кадрів;

МЕЛЬНИК Всеволод Михайлович, зав. навч. лабораторією кафедри теоретичної та прикладної механіки;

НАСЕДКІНА Ірина Анатоліївна, інженер I кат. кафедри дорожньо-будівельних матеріалів і хімії;

НІКОЛАЄНКО Ігор Вікторович, асистент кафедри іноземних мов;

САВЧЕНКО Зінаїда Михайлівна, покоївка гуртожитку готельного типу;

СИЛЕНКО Валентин Євгенович, доцент кафедри міжнародних перевезень та митного контролю;
СМАГІН Володимир Леонтіївич, професор кафедри менеджменту.

ЮВІЛЯРИ ГРУДНЯ:

АРТЕМЧУК Володимир Федорович, начальник відділу ТЗН;

ВОЛОСОВСЬКИЙ Василь Володимирович, зав. навч. лабораторією кафедри виробництва, ремонту та матеріалознавства;

ДОЛЯ Лідія Іванівна, прибиральниця гуртожитку № 3;
ЖЕЛЕЗНЯК Катерина Леонідівна, доцент кафедри менеджменту;

КОЗЛОВ Аркадій Костянтинівич, доцент кафедри міжнародних перевезень та митного контролю;

МАЛІНСЬКА Ганна Дмитрівна, доцент кафедри теорії та історії держави і права;

ПАВЛЕНКО Віталій Олексійович, зав. навч. лабораторією кафедри двигунів і теплотехніки;

РОЖОК Лілія Степанівна, доцент кафедри теоретичної та прикладної механіки;

СВЯТИШЕНКО Ірина Іванівна, інженер I кат. кафедри мостів, тунелів та гідротехнічних споруд;

ТКАЧЕНКО Валентина Володимирівна, завідувач гуртожитку № 1;

ЩЕПКИНА Сталіна Іванівна, прибиральниця спорт-комплексу.

В ОЧІКУВАННІ НОВОГО РОКУ – НЕЗВИЧНІ ТРАДИЦІЇ!

Кожна країна зустрічає настання нового року по-своєму.

* У Китаї не лягають у новорічну ніч зовсім спати, боячись проспати своє щастя. А найяскравіший момент – хода новорічних ліхтарів. Так китайці освітлюють шлях нещастя, щоб вони не заблукали і пішли з майбутнього року.

* У Бірмі святкування припадає на літній період. При зустрічі люди виливають один на одного воду з ємності, підтримуючи стару новорічну традицію. В цей день ображатися не можна, адже цей ритуал означає побажання всього найкращого.

* Обов'язковий символ болгарського Нового року — кизилкові палички. Новий рік починається з того, що 1-го січня всі б'ють один одного заздалегідь заготовленими паличками і вимовляють привітання. А протягом перших 3-х «темних» хвилин нового року можна цілуватися і вітати один одного.

* Напередодні Нового року німці заготовляють собі стілець або стіл, щоб під бій годинника залізити на нього і, як кажуть «зістрибнути» в новий рік. Щоб приманити удачу в новому році вони купують або виготовляють маленькі талісмани у вигляді листочків конюшини, божих корівок, свинок або сажотрусів.

* Традицією зустрічі Нового року в Аргентині є викидання з вікон старої макулатури. Після новорічної ночі на вулиці можна спостерігати цікаве видовище. Асфальт повністю покритий шаром непотрібного паперу. Вважається, що якщо в переддень Нового року аргентинцєві обійти навколо житла з валізою, то наступний рік пройде в пригодах і поїздках.

ЯК КОЗАКИ ВАРЕНУХУ ГОТУВАЛИ

Про історію козацького війська ми знаємо багато, а от про їх кулінарні пристрасті та гастрономічні вподобання обмаль. А виявляється козаки були ще ті гурмани. Наприклад, селяни і пани жили набагато бідніше, ніж козаки. Козаки ходили в походи, заробляли гроші, відвідували інші країни, переймали інші культури. Вони купували прянощі й привозили до України різноманітні цікавинки. Їли багато сиров'ялених та копчених продуктів, сушеного м'яса, багато сушеної риби та хліба, перетерте пшоно, яке у випадку відсутності можливості готувати, заливали водою та їли. Основною стравою для козаків було борошно. Вони його брали у походи, просочене тваринним жиром, воно не псувалося навіть, коли мокло. Полювали на дичину. Популярною була соломаха – це житнє борошно, густо зварене з водою й засмажене олією. Інколи козаки пекли коржі – загриби (тісто загрибали в жар).

Міф про те, що козаки були пияками зовсім неправдивий. Навпаки запорожці пили багато компотів та готували варенуху – якоюсь мірою «козацький глінтвейн». Варять її з сухофруктів. За рецептом – на один літр води 1,5 чайної ложки меленої кориці, 7 зерен кардамону, гвоздики та духмяного перцю, чорного перцю, 2 столові ложки меду, 10 г свіжого кореню імбиру, пів ложки паприки, цедра одного апельсина (можна замінити лаймом або мандарином), 200 г суміші сухофруктів. Зварити узвар та лишити у темному місці, додати спеції і томити півтори години закритим або поставити до духової шафи на декілька годин. У приготуванні – найважливіше, щоб варенуха не кипіла, а томилася. Її подають теплою або холодною до столу.

О. РЕВІНА

Автодорожник — газета Національного транспортного університету. Заснована у січні 1979 року. Виходить щомісяця.

Над номером працювали:

Р.С. Лисак, О.М. Нечипоренко, Г.І. Гержод.

Видавець-засновник: Національний транспортний університет
За достовірність інформації відповідальність несуть автори публікацій.

Наша адреса: 01103, м. Київ, вул. М. Бойчука, 39.

Для листів: 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, редакція газети «Автодорожник»

Свідоцтво про державну реєстрацію КУ № 105 від 01.07.2003 р.

Підписано до друку 22.12.2020 р. Друк: Редакційно-видавничий відділ НТУ.
Друк. офс. Папір офс. № 1. Наклад 1000 прим. Зам. 5009.